

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék
és Fogyatékosok Intézménye**

2600 Vác Kölcsey Ferenc u. 4.

Tel./Fax.: (27)504-105

E-mail: bfi@bfi.vac.hu

**VÁC VÁROS ÖNKORMÁNYZAT BÖLCSÖDÉK
ÉS FOGYATÉKOSOK INTÉZMÉNYE**

BÖLCSÖDE ÉS SPECIÁLIS CSOPORT

SZAKMAI PROGRAMJA

TARTALOMJEGYZÉK

I. Szerkezeti felépítés	70
1.1. Bölcsőde és Speciális Csoport.....	70
1.1.1.Szolgáltatási kapacitások	70
1.1.2. Szolgáltatás tartalma	70
1.1.3. Szolgáltatásról szóló tájékoztatás	70
1.1.4. Jogi szabályozás:	71
1.2. Térítési díj megállapításának rendje.....	71
1.2.1.Étkezés térítési díj megállapítása	71
1.2.2. Gondozási díj megállapítása	71
II. Funkcionális egységeink	71
2.1. Akadálymentesítés.....	72
III. Bölcsődei nevelés-gondozás	72
3.1. Bölcsődei nevelés-gondozás személyi feltételei.....	72
3.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja	73
3.3. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei	73
3.4. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai	74
3.5. A speciális csoport működése	74
3.5.1. Egyéni foglalkozások	76
3.5.2. Egyéni mozgásfejlesztés	76
3.5.3. Csoportos foglalkozások	76
3.6. Az intézményben működő csoportos foglalkozások	77
3.6.1. Zenecsoporth.....	77
3.6.2. Ábrázoló csoportfoglalkozás	77
3.6.3. Mozdulásfejlesztő foglalkozás	77
3.6.4. Érzékelés, észlelés fejlesztő csoportfoglalkozás	78
3.6.5. Egészségvédelem, egészséges életmódra való nevelés	78
3.7. Gyógyszeradás, elsősegély	78
3.8. Egészségnevelési terv - célunk - feladatunk	79
3.9. Érzelmi fejlődés, szocializáció- az integrált nevelés hatása.....	79
3.10. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése	81
3.11. Bölcsődei élet megszervezése.....	81
3.12. Családi nevelést támogató programok	84
3.13. Intézményi kapcsolatok.....	84
3.14. Baleset megelőzés	85
3.15. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei.....	85
3.16. Dokumentáció	86
3.17. Az ellátás igénybevétele módja	87
3.18. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme.....	87
3.19. Gazdálkodási gyakorlat	87
IV.Továbbképzések, tapasztalatcserék tervezése	88
4.1. Szakmai előírások- Módszertani levelek.....	88

I. SZERKEZETI FELÉPÍTÉS

Fenntartó: Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete

Szolgáltatást nyújtó: Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye

Szolgáltatási hely: Bölcsőde és Speciális Csoport
2600 Vác, Baba u. 2.

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye az alább felsorolt részlegek irányítását végzi:

- Kölcsey utcai Bölcsőde
- Szegfű utcai Bölcsőde
- Bölcsőde és Speciális Csoport
- Fejlesztő Napközi Otthon
- Fogyatékosok Napközi Otthona
- Kölcsey utcai Főzőkonyha
- Igazgatói titkárság

1.1. Bölcsőde és Speciális Csoport

Bölcsődénk 48 férőhelyes, részleges integrációban foglalkozunk az ép fejlődésű gyermekek mellett, eltérő fejlődésű kisgyermekkel.

Felvehető: 28 fő 1 - 3 éves korig. / Bölcsődei csoport/
20 fő 1 - 6 éves korig. / Speciális csoport/

A bölcsődébe kerülés feltételeit a Házirend részletesen tartalmazza.

Alapító Okiratban meghatározott alaptevékenységek:

- Bölcsődei ellátás
- Munkahelyi étkeztetés

1.1.1. Szolgáltatási kapacitások

Ellátási területünk elsősorban Vác város közigazgatási területe.

Igény, és szabad férőhely kapacitás esetén önkormányzati megállapodás után fogadunk Pest-, és Nógrád megye településeiről is eltérő fejlődésű gyermekeket.

Bölcsődénk a térség ellátórendszerében specialitását tekintve egyedülálló.

1.1.2. Szolgáltatás tartalma

Megállapodás alapján, személyes gondoskodást nyújtó alapellátás keretében nyújtunk a gyermekeknek napközbeni ellátást, étkezést, gondozást heti 5 napon, napi 10 órában.

1.1.3. Szolgáltatásról szóló tájékoztatás

Érdeklődésre telefonon, elektronikus úton adunk tájékoztatást, jelentkezés, beiratkozás alkalmával szóban és tájékoztatófüzet útján nyújtunk információkat

szolgáltatásainkról. Időnként újságcikkekben jelenünk meg, honlapunk készítése folyamatban van.

1.1.4. Jogi szabályozás:

- 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 37/A.§, 146.§ (1), 150.§ (1-6), 151.§ (1)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 40.§(1), 40/A.§, 41.§ (1-4), 43.§ (1-3), 45/A.§(1,3,4)
- 5/2008. (II.22) sz. önkormányzati rendelet 7.§, 9.§ (2)
- 1993. évi III. törvény (Szt.) 100.§

1.2. Térítési díj megállapításának rendje

1.2.1.Étkezés térítési díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év január 1. hatállyal rendeletben megállapítja az étkezésért fizetendő nyersanyagköltséget. A térítési díj fizetésére kötelezett az étkezésért az áfával növelt nyersanyagköltséget köteles megfizetni.

Minden év április 1-től Vác Város Önkormányzata a szolgáltatási önköltség számítás alapján felülvizsgálja a térítési díjakat, és rendeletben szabályozza a fizetendő térítési díjak összegét külön ellátásonként a 328/2011. (XII.29.) Korm. rend. alapján.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a térítési díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a térítési díj változásakor.

1.2.2. Gondozási díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év április 1-től rendeletben határozza meg a fizetendő gondozási díjat. A Bölcsődékben, a Fejlesztő Napközi Otthonban és a Fogyatékosok Napközi Otthonában ellátottak részére az Önkormányzat gondozási díj fizetését állapította meg.

A gondozási díj áfa mentes.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a gondozási díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a gondozási díj változásakor.

A térítési díj teljes összegét átvállalja a fenntartó Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményben részesülő, a 3 vagy több gyermekes, illetve a Speciális Csoportba járó gyermekek családjaitól, ők mentesülnek a gondozási térítési díj fizetése alól.

A gondozási térítési díj 50 %-át hiányzás esetén is ki kell fizetni.

II. FUNKCIONÁLIS EGYSÉGEINK

Bölcsődénkben részleges integráció keretein belül történik a gyermekek gondozása, fejlesztő nevelése, melyre két egység áll rendelkezésünkre.

I. egységben 2 összenyíló szoba

Kék csoport (speciális csoport):

3 fő kisgyermeknevelő (6+2 óra)-10 fő eltérő fejlődésű gyermek

Sárga csoport (bölcsődei csoport):

2 fő kisgyermeknevelő (7+1 óra)-12 ép fejlődésű gyermek(2 év alattiak)

II. egységben 2 összenyíló szoba:

Zöld csoport (speciális csoport):

3 fő kisgyermeknevelő (6+2 óra)-10 fő eltérő fejlődésű gyermek

Piros csoport (bölcsődei csoport):

2 fő kisgyermeknevelő (7+1 óra)-14 ép fejlődésű gyermek

Mindkét egységhez külön fürdőszoba, átadó, kocsitároló, felnőtt WC tartozik.

A gyermekek egyéni foglalkozására külön helyiséget biztosítunk a gyógypedagógusok számára.

Egyéni mozgásfejlesztésre külön tornaszoba áll rendelkezésre a konduktornak.

Betegségek megelőzésére, immunerősítésre, relaxációra só-szobát alakítottunk ki.

Tálalókonyhával rendelkezünk, ahol 1 fő konyhalány végzi az ételek előkészítését, tálalását, mosogatást. A Kölcsey úti főzőkonyhából szállítják az ételt.

Bölcsődénkben lehetőség nyílik speciális, illetve - szakorvosi javaslatra- diétás étkeztetésre, melyet szükség szerint a PMKH Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatala (ÁNTSZ) utasításai alapján végzünk.

Egységenként 1 –1 fő kisegítő gondoskodik a helyiségek és textíliák tisztaságáról, továbbá segíti a kisgyermeknevelőket a gyermekek zökkenőmentes ellátásában. A textilek mosása és vasalása külön helyiségekben, mosókonyhában, illetve vasalószobában történik.

A bölcsőde fűtése, melegvíz ellátása helyben történik. /gázkazán, vízmelegítő / melyre 1 fő szakképzett fűtőt alkalmazunk. A játszókertek, gazdasági udvar rendben tartása a fűtő feladatköréhez tartozik, ellátja az udvari munkás teendőit, továbbá feladata az egyszerű karbantartások elvégzése is.

A dolgozók ebédlőt, 2 öltözőt, zuhanyzót, férfi, és női WC-t használhatnak.

2.1. Akadálymentesítés

Intézményünk akadálymentesített, az 1. egység bejárata felől tolószékkel is megközelíthetők a bölcsőde helyiségei.

III. BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS

3.1. Bölcsődei nevelés-gondozás személyi feltételei

Dolgozó	Képesítés	Létszám
Bölcsődevezető	Diplomás Csecsemő- és kisgyermeknevelő, szakgondozónő	1 fő
Gyógypedagógiai asszisztens, Kisgyermeknevelő	Gyógypedagógiai asszisztens Kisgyermekgondozó-nevelő	2 fő
Kisgyermeknevelő	Kisgyermekgondozó-nevelő	5 fő
Kisgyermeknevelő	Csecsemő- és gyermekgondozó	3 fő
Kisegítő	8 ált. Dajka	2 fő
Konyhalány	Konyhalány	1 fő
Fűtő, udvari munkás	Ipari gáztüzelő berendezés kezelő	1 fő

Külső szakemberek

Gyógypedagógus	Gyógypedagógus, TSMT terapeuta Gyógypedagógus	2 fő (PMPSZ- heti 21kontakt óra)
Konduktor	Konduktor – tanító	1 fő (PMPSZ- heti 21kontakt óra)
Orvos	Gyermekegyógyász	2 fő (Megbízás- heti 4 óra)

3.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja: a családok segítése, a gyermekek fizikai és szellemi fejlődésének biztosítása, nemzetiségi és vallási hovatartozástól függetlenül- feltétel nélküli szeretettel, odafigyeléssel, elfogadással. Bölcsődénkben részleges integráció keretein belül foglalkozunk az ép fejlődésű gyermekek mellett, eltérő fejlődésű gyermekek fejlesztő nevelésével, gondozásával.

Bölcsődénk célja, küldetése: a gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése, fizikai- és érzelmi biztonságuk megteremtése. A sajátos nevelési igényű gyermekek társadalomba való beilleszkedésének egyengetése, a lehető leghatékonyabb segítség nyújtása abban, hogy ezek a gyermekek nagyobb esélyt kaphassanak az életük során, megfelelő óvodai- iskolai nevelésben, képzésben részesülhessenek, életminőségük javuljon. Az érintett családok támogatása gyermekük fejlesztésében, problémáik megoldásában, a társadalomba való visszailleszkedésükben, valamint munkavállalásuk elősegítésében.

Meghitt, családi légkör megteremtése, mind a gyermekek, mind szüleik, mind a dolgozók bizalmának, jó közérzetének megalapozása céljából. Egy olyan, a másságot elfogadó környezet kialakítása, ahol minden gyermek és szülője egyenrangúnak, fontosnak érezheti magát.

3.3. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

- **a családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartása:** a bölcsődének tiszteletben kell tartani a családban kialakított szokásokat, hagyományokat, megerősítve a családi nevelés értékeit.
- **a gyermek személyiségének tisztelete:** a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, rászorultsága miatt, különleges védelem illeti meg. A gyermeki személyiség kibontakoztatása, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítése a cél.
- **a nevelés-gondozás egysége:** a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei viszont nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.
- **egyéni bánásmód biztosítása:** fontos a megfelelő kisgyermeknevelői magatartás: elfogadás, őszinte érdeklődés, figyelem, pozitív támogatás, megerősítés, elismerés. Elegendő időt kell biztosítani az egyén fejlődési ütemének megfelelő tevékenységekhez.

- **a biztonság és stabilitás:** alapvető feltétel a személyi és tárgyi környezet állandósága. A helyes napirend kialakításával a gyermek, számára tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot kaphat. Ez növeli a gyermek biztonság érzetét, segíti az alkalmazkodását, a szokások kialakulását.
- **az önállósulás és aktivitás elősegítése:** A gyermek véleményének figyelembe vétele, döntési lehetőségének biztosítása, ösztönzése, a támogató, segítő magatartás, fokozza a gyermek aktivitását és az önállósági törekvéseit. Fontos a kisgyermeknevelői szeretet, empátia és a példamutatás.
- **egységes nevelési hatások:** a nevelés érték közvetítés és értékteremtés is egyben. Fontos a kisgyermeknevelők nézeteinek egyeztetése az alapvető értékek, erkölcsi normák, célok tekintetében – nevelői gyakorlatuk egymáshoz közelítése.

3.4. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

a.) a családban nevelkedő 20 hetes- 3 éves kisgyermek napközbeni ellátása, testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, optimális fejlődésük elősegítése.

b.) a 20 hetes- 6 éves sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányításával.

1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása
2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése
3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

3.5. A speciális csoport működése

Tárgyi feltételek:

Az eltérő fejlődésű gyermekek korának és egyéni szükségleteinek megfelelő játszóhely, játékok, bútorok, továbbá a speciális foglalkozásokhoz szükséges eszközök, segédeszközök, szemléltető eszközök biztosítása.

Személyi feltételek

- Megfelelő létszámú kisgyermeknevelő. A felvételre kerülő gyermekek állapota határozza meg az egy kisgyermeknevelő által ellátható gyermeklétszámot, ez 4-nél több nem lehet.
- A speciális feladat ellátására alkalmas kisgyermeknevelő. A csoportban csak szakképzett kisgyermeknevelő dolgozhat, a speciális feladattal járó fokozott szellemi és fizikai igénybevételre tekintettel a kisgyermeknevelők kiválasztása önkéntes jelentkezés alapján történik.
- Megfelelő szakemberek biztosítása. Az eltérő fejlődésű gyermekek ellátásához a sérülés jellegétől függően speciális szakemberekre is szükség van (gyógypedagógus, gyógytornász, konduktor stb.)
- A szakemberek alkalmazása az igényektől és a lehetőségektől függően történhet részidős, meghatározott heti óraszámban, vagy főállásban.
- Bölcsődénkben a PMPSZ alkalmazásában álló 2 fő gyógypedagógus és 1 fő konduktor óraadóként látja el naponta a Szakértői Bizottság által előírt egyéni fejlesztéseket.

- A gyermek sérülésének, egyéni sajátosságainak ismeretében a szakember ad tanácsot a gondozáshoz. Összeállítja a speciális foglalkozások feladatait, meghatározott rend szerint végzi azokat, és hozzásegíti a kisgyermeknevelőt ahhoz, hogy távollétében hasonló módon végezhesse a foglalkozásokat. A szakemberek javaslatainak alkalmazkodnia kell a bölcsőde általános gondozási, nevelési elveihez, feltételeihez.
- Elengedhetetlen a csoportban a szakemberek és a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó kisgyermeknevelők összehangolt tevékenysége.
- A feladatok koordinálásában jelentős szerepe van a megbízott csoportvezetőnek és a bölcsőde orvosának.
- Az orvos feladata kell, hogy legyen a hagyományos bölcsőde orvosi tevékenység mellett, a szakemberekkel együttműködve a gyermek sorsának irányítása, más szakemberekkel, intézményekkel való kapcsolattartás, konzultáció. Az ő feladata adott esetben a megyei rehabilitációs centrummal vagy a gyermek kezelőorvosával való kapcsolattartás is.

Eltérő fejlődésű gyermek a bölcsődében

A bölcsődei csoportok, illetve az ott gondozott gyermekek napközbeni életében, meghatározó jelentősége van a bölcsődei gondozást, nevelést segítő alapelveknek.

A bölcsődében eltöltött idő fokozatos növelése, a saját kisgyermeknevelő rendszer az egészséges gyermekhez hasonlóan a sérült gyermek számára is szükséges, az új környezethez való alkalmazkodás, a megváltozott napirend megismerése, megszokása számára még inkább megterhelő.

Érzelmi támasz a szülő és a saját kisgyermeknevelő jelenléte, aki mindenben segíti őt.

A fokozatos, szülővel történő beszoktatás a kisgyermeknevelő számára jó lehetőség a gyermekkel, szülővel való ismerkedésre.

Megismeri a szülő- gyermek közötti kommunikációs formákat, jelzéseket, melyek vonatkoznak:

- a gyermek egyéni szükségleteire,
- környezetére,
- hangulatára,
- kapcsolatteremtési igényére.

A szülővel közösen kialakíthatja a gyermek fejlettségi szintjének legmegfelelőbb kommunikációs módokat, ezzel is segítve kettőjük jó kapcsolatának kialakítását.

A szülő számára új életformát jelent gyermekének bölcsődei elhelyezése:

- alkalma nyílik arra, hogy az addig zárt környezetből kimozduljon,
- megerősítést, segítséget kaphat a szakemberektől problémái megoldásához,
- figyelemmel kísérheti gyermeke beilleszkedését,
- tapasztalhatja, hogy gyermekét, jelzéseit komolyan veszik,
- másságát elfogadva egészséges gyermektársaihoz hasonló ellátásban részesül.

3.5.1. Egyéni foglalkozások

Az egyéni foglalkozások tanévre szóló egyéni terv alapján heti órabeosztás szerint gyógypedagógusi, kisgyermeknevelői team-munkában történnek, külön erre a célra kialakított, berendezett szobában.

Az intézményben alkalmazott gyógypedagógiai fejlesztések formái:

- kognitív képességek fejlesztése,
- autista, autisztikus gyermekek terápiája,
- bazális terápia,
- látás nevelés,
- hallásnevelés,
- alternatív és augmentatív kommunikáció,
- szenzoros integrációs tréning,
- beszédfejlesztés,
- egyéni mozgásfejlesztés.

3.5.2. Egyéni mozgásfejlesztés

Az egyéni és kiscsoportos (2-3 fő) fejlesztő foglalkozásokon azon gyermekek vesznek részt, akiknél a Szakértői Bizottság mozgásfejlesztést javasolt, illetve az állapot felmérés alkalmával mozgás- vagy mozgáskoordinációs problémát észlelt a konduktor.

A tornaszobában a fejlesztések időtartama 30 -45 perc.

A szakember a gyermek bölcsődébe érkezésekor, majd minden fejlesztési év elején felméri a gyermek mozgásállapotát és egyéni fejlesztési tervet készít, amelyben leírja az egyéni mozgásfejlesztési célokat és feladatokat.

A foglalkozásokról egyéni fejlesztési naplót vezet.

Az év végén a gyógypedagógussal együtt értékeli a gyermek fejlődését az értékelő lapon.

A konduktor, a gyógypedagógusokkal és a kisgyermeknevelőkkel folyamatosan együttműködik, szükség szerint megbeszéli velük a gyermekek mozgásával, mozgásával kapcsolatos, napi gyakorlatban végzendő feladatokat (pl. segédeszközök, ültetések, speciális evőeszközök, stb.)

A bölcsőde kapcsolatot tart ortopéd orvossal és a segédeszközöket készítő ortopédiai műszerésszel.

Az egyéni foglalkozások lehetőséget adnak mind a gyermeknek, mind a fejlesztő szakembernek, a maximális egymásra figyelésre, melynek során a gyermek képességeinek hatékony kibontakoztatására nyílik mód.

A fejlesztés egyénre szabottsága azonban nem elszigetelt jelenség, a nap minden tevékenységében tudatosan jelen van.

3.5.3. Csoportos foglalkozások

A csoportos foglalkozások szintén heti órabeosztás szerint gyógypedagógiai asszisztensi és kisgyermeknevelői team-munkában történnek teljes integráció keretében.

A foglalkozásokon a részvétel nem kötelező, de lehetőség szerint megpróbálunk minden kisgyermeket bevonni.

A kezdeményezett tevékenységeken túl nagy teret adunk a gyermekek spontán megnyilvánulásainak.

3.6. Az intézményben működő csoportos foglalkozások

3.6.1. Zenecsoport

Célja:

- zenei érdeklődés felkeltése,
- ritmusérzék fejlesztése,
- összerendezett mozgásra késztetés,
- feszültségoldás,
- utánzó készség fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- szocializáció fejlesztése,
- figyelem, emlékezet fejlesztése,
- zenei hallás, éneklési készség elindítása,
- személyiségfejlesztés.

Elemi: a bölcsődében összeállított mondóka- és dalgyűjtemény alapján éneklés, mondókázás, ritmus hangszerek használata, zenehallgatás, zenére mozgás (eszközökkel vagy a nélkül).

3.6.2. Ábrázoló csoportfoglalkozás

Célja

- finommozgás fejlesztés,
- feszültség oldás,
- kommunikációs fejlesztés,
- személyiség fejlesztés,
- kontaktus készség javítása,
- szocializáció fejlesztése.

Elemi: rajzolás zsírkrétával, gömb zsírkrétával, ceruzával, tábla- és aszfaltkrétával. Festés ujjal és különböző eszközökkel (szivacs, nyomda), különböző felületekre (papír, textil, üveg). Papír tépése, gyúrása, vágása, ragasztása. Különböző termékek és tésták felhasználásával alkotás. Gyurmázás.

3.6.3. Mozgásfejlesztő foglalkozás

Célja

- mozgáskoordináció fejlesztése,
- egyensúly érzék fejlesztése,
- egészséges életmódra nevelés,
- utánzó készség fejlesztése,
- szabálytartás,
- feszültségoldás.

Elemi: "egyszerű tornagyakorlatok" mondóka kíséretével mozgás, eszközök segítségével

Alkalmazott mozgásfejlesztő eszközök:

Különböző méretű labdák (dobás, rúgás gyakorlásához, egyensúlyfejlesztéshez, lazításhoz), gördeszka, guruló zsámoly, rugós deszka, rácshinta, csúszda, pad, trambulín, stb.)

3.6.4. Érzékelés, észlelés fejlesztő csoportfoglalkozás

Célja:

- a taktilis észlelésen keresztül a kognitív képességek fejlesztése,
- információ gyűjtése a környezetről,
- testséma fejlesztése,
- környezetben való eligazodás segítése,
- látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás fejlesztése,

Elemi: a különböző textúrájú anyagok tapintása tenyérrel, talppal (szőrme, szivacs, kefe, dörzs-szivacs, tapintó lapok, termékekkel teli babzsákok, toboz, fenyőág). Különböző anyagok ízlelése, szaglása. Hallási és látási figyelmet fejlesztő játékok (különböző zajok, zörejek lokalizálása, tárgykövetés, fixálás, fény- árnyék, színek-formák megfigyelése).

A foglalkozások dokumentálása:

A 14/1994. (IV. 24.) MKM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról 8. § (1),(2).(6).(7). bekezdés előírásainak megfelelően történik. (Forgalmi Napló, Fejlesztési terv, Egyéni Fejlesztési Napló, Értékelési lap)

3.6.5. Egészségvédelem, egészséges életmódra való nevelés

Közvetlen prevenció

- védőoltások figyelemmel kísérése. gyermek egészségügyi törzslapon nyilvántartás vezetése,
- a gyermekek helyes napirendjének kialakítása,
- korszerű étkezési szokások kialakítása (zöldségek, gyümölcsök, vitaminok fontossága), diétás étkezés szakorvosi javaslatra,
- rendszeres szellőztetés, levegőztetés, szabad mozgás biztosítása,
- Só-szoba rendszeres használata,
- hőség-riasztás esetén - Rendkívüli Napirend szerinti munkavégzés,
- szülőknek tanácsadás (egészség megőrzés, helyes szokások kialakítása).

Alkalmazottak részére

Feszültségoldás:

- gyógy-masszáz lehetőségének biztosítása,
- relaxációs lehetőség a só-szobában,
- megfelelő pihenőidő biztosítása.

A kerékpárral érkező dolgozóknak:

- megfelelő szociális helyiségek, eszközök biztosítása,
- a kerékpár tárolás megoldása.

3.7. Gyógyszeradás, elsősegély

- a gyermekek egészségügyi törzslapján a kezelő orvos feljegyzi és aláírásával hitelesíti a rendszeresen alkalmazott gyógyszereket,
- a szülők írásban nyilatkoznak (üzenő füzetben) a gyógyszereszedéssel kapcsolatos valamennyi kérdésben,

- állandóan szedendő gyógyszereket írásos orvosi utasításra, névvel, pontos adagolással ellátva eredeti csomagolásban tároljuk a gyógyszereszekrényben,
- az elsősegély felszerelés elérhető helyen van mindkét csoportban, valamint a központi gyógyszereszekrényben,
- elsősegélynyújtók: a csoportvezetők, szükség esetén bárki
- a gyógyszerkészlet összeállítása a gyermekorvos feladata.

3.8. Egészségnevelési terv - célunk - feladatunk

- a gyermek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése, egészségének megóvása mellett,
- vidám, kiegyensúlyozott gyermekek legyenek,
- szeressék a zenét, mondókát, a mesét, mely a lelküket formálja,
- lehetőséget kell adni a rendszeres mozgásra, sokoldalú fejlődésre,
- a só-szoba kihasználásával elősegítjük a gyermekek egészségének, megóvását, megőrzését,
- észrevegyék, és élvezzék a természet adta szépségeket,
- arra törekszünk, hogy pozitív példakon keresztül gyűjtsenek tapasztalatokat, élményeket környezetükről,
- erősödjön a gyermekek biztonsága,
- lehetőséget biztosítunk arra, hogy természetes anyagokkal ismerkedjenek,
- biztosítunk számukra megfelelő játékidőt a szabadlevegőn,
- a helyes kézmosás elsajátítása, a fürdőszoba használatának fontossága/ WC használata, mosakodás, törölközés, fésülködés/.

3.9. Érzelmi fejlődés, szocializáció- az integrált nevelés hatása

A bölcsőde elsődleges feladata a gondozás, mely nyitott a gyógypedagógia felé, és lehetőséget biztosít a fejlesztőnevelésre, integrált keretek között.

Az integráció jelentősége:

- A fejlődésben elmaradt gyermeknek húzóerő az egészségesen fejlődő gyermektársak jelenléte, a napközbeni közös tevékenység. Játékukra az utánzó játék a jellemző, amely erősen inspirálja a gyermekeket a társak mozdulatainak követésére, begyakorlására.
- Az egészséges gyermekek is profitálhatnak az integrációból – elfogadás, tolerancia, melyet az őket gondozó felnőttektől láthatnak, tapasztalhatnak.
- A bölcsődében az ép gyermek által nyújtott minta az eltérő fejlődésű gyermek optimális fejlődését segítheti, illetve az ép gyermek egészséges személyiségfejlődését teljessé teheti
- A szülők mindkét csoportjának a bölcsődébe kerüléskor kell szembenéznie az első leválással, ami nem könnyű feladat. Ebben segít a szülővel történő fokozatos beszoktatás, a családlátogatás. A közös átadó helyiség lehetőséget ad a szülőknek a találkozásra, a közös problémák megbeszélésére, gyermekeik állapotának megismerésére.
- Az eltérő fejlődésű gyermeket nevelő szülők legtöbbször még a "feldolgozás" időszakában kerülnek a bölcsődébe, itt szembesülnek először gyermekük másságával.
- Tele vannak önváddal, a család elutasításával, tanácstalansággal. Segítséget nyújt számukra az a lehetőség, hogy bölcsődébe hozhatják gyermeküket,

nem pedig egy fogyatékos intézménybe. Az addig otthon gondozott gyermek lemondásokra készítette az anyákat, sok esetben ki sem vitték a közösségbe. Gyermeük bölcsődébe járása lehetőséget ad a szülők visszakerülésére a társadalomba, újra munkát vállalhatnak, teljesebb életet élhetnek.

- Az egészséges gyermekek szülei szintén sokat nyerhetnek a közös találkozások alkalmával felmerült problémák, értékrendek megítélésével. Őszinte odafigyeléssel, megértéssel, segítőkészséggel fordulnak egymáshoz. Jobban értékelik saját helyzetüket, egyes problémáik eltörpülnek a másik szülőkéhez képest.
- A bölcsőde valamennyi dolgozója naponta gyakorolja az elfogadást, a szeretet teljes gondozást, nevelést.
- A kisgyermeknevelők nem egyforma létszámú csoporttal foglalkoznak, de elismeréssel adóznak a speciális csoport kisgyermeknevelői felé. A kisebb csoport létszám ellenére, fokozottabb odafigyelést, egyéni bánásmódot igénylő gyermekek kitöltik a kisgyermeknevelők teljes munkaidejét. A bölcsődei csoportos kisgyermeknevelők látják a társgondozónók tevékenységét, elismerik munkájukat, tehermentesítik a nap bizonyos időszakában őket, hiszen az integrált nevelés lényege az együttjátás, a napi tevékenységek együttes megoldása. Közös a felügyelet, közös a tevékenység mindkét csoportban.
- A kisgyermeknevelők és a gyógypedagógusok helyzete jobb, mint egy szegregált csoportban, hiszen a kiégés veszélye nem áll fenn. Naponta találkoznak csacsogó, izgó-mozgó gyermekkel, akik átsegítik őket a lelkileg megterhelő problémákon.
- A gyógypedagógiai asszisztensek és kisgyermeknevelők munkáját megnehezíti az egészséges csoport jelenléte a csoportos foglalkozások alkalmával. Elvünk, hogy gyermeket: nem hívunk, és el nem küldünk a foglalkozásokról. Természetes érdeklődésükből fakadóan a gyermekek folyamatos mozgásban vannak ezen alkalmakkor. A felkínált lehetőséggel nem minden gyermek él. Van, aki mással szeretne játszani ezen idő alatt.
- Nagyon fontos a családokkal való jó kapcsolat kiépítése és fenntartása. A családlátogatás után igény szerint szervezünk szülőklubokat, melyeket szintén integráltan tartunk. Feltárjuk ezzel a szülők előtt, hogy vannak közös problémák, melyekre közösen találhatunk megoldást. Szükséges speciálisan más jellegű szülőklubok szervezése is, ahol olyan szülők találkozhatnak, akiknek hasonló nehézségekkel kell megküzdniük / autizmus / Családi játszódélután szervezésével összehozzuk a családokat, és közösen töltjük el a délutánt. A szülők számára nagyon fontos az első közösség gyermekük életében, hiszen további jövőjük alakulásában segítségre számíthatnak, és bizalommal fordulhatnak embertársaikhoz.
- Az „Együtt az ép gyermekekkel „alapítvány 1991-ben jött létre, azzal a céllal, hogy fejlesztő eszközökkel segítse a bölcsődét. Az alapítvány játékkölcsönzöt működtet a bölcsődében, melyet minden szülő térítésmentesen vehet igénybe. Játékok, fejlesztőeszközök vásárlásával továbbra is segíti bölcsődénket.
- A jelenlegi pályázati rendszerben nagyobb eséllyel indulhatunk, hiszen az egészséges gyermekeket ellátó bölcsődéknek nagyon kevés lehetősége van pályázat benyújtására. Fejlesztő eszközök beszerzésére, külső szakemberek

meghívására nyílik lehetőségünk, mellyel nagyobb segítséget tudunk nyújtani a családoknak és egyben továbbképzést is tudunk tartani a bölcsőde dolgozóinak.

3.10. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- A nevelési, fejlesztési program megvalósítása érdekében fontos a megfelelő eszközkészlet biztosítása
- Kisgyermeknevelői kreativitással, alkotó készséggel minden feladat megoldható
- A természetes anyagok behozatala, azokkal való tevékenység bővíti gyermekeink ismeretanyagát
- Az önálló tevékenység támogatása
- Megfelelő, nyugodt légkör, élmények biztosítása
- Megfelelő kisgyermeknevelői magatartás: viselkedési, helyzetmegoldási minták, támogató, bátorító odafigyelés, megerősítés, türelem, kivárás, az együttjátszás öröme, tanulási folyamatok elősegítése.

3.11. Bölcsődei élet megszervezése

- Kapcsolattartás a családokkal
- Szülővel történő fokozatos beszoktatás megszervezése
- Családlátogatás fontossága, megvalósítása.
- Családi játszódélután szervezése
- Gyermekcsoportok kialakítása
- Egyéni bánásmód – gondozás megszervezése
- Minden gyermek számára megfelelő napirend kialakítása
- Az integrált gondozás – nevelés – fejlesztés beépítése a bölcsődei napirendbe
- Megfelelő intézményi kapcsolatok kiépítése
- Tárgyi feltételek biztosítása, baleset megelőzés

A folyamatos napirendbe kell beépíteni az eltérő fejlődésű gyermekek napirendjét, fejlesztő programjaikat. Ezt a feladatot nagy körültekintéssel, odafigyeléssel, jó szervezéssel kell megoldani. A siker függvénye a gyermekek napirendjének bölcsődei szinten történő összehangolása.

A bölcsődében a felnőtteknek egyidejűleg több gyermek szükségleteinek kielégítéséről kell gondoskodnia. A jól kialakított napirend elősegíti a gyermekek alkalmazkodását, megalapozza és fokozza biztonságérzetüket.

A napirend alkalmazkodik:

- a gyermek fiziológias szükségleteinek ritmusához,
- aktív tevékenység lehetőségéhez,
- pihenés megfelelő kielégítéséhez.

A rendszeres ismétlődés, egymáshoz kapcsolódó események segítik a gyermekek tájékozódását, biztonságérzetét.

A napirend a beépülő gondozási helyzetekkel biztosítja az eltérő fejlődésű gyermekek fejlesztési lehetőségeit. A gondozási műveletek rendszeresen ismétlődnek, így a gyermek idő- és helyzetismerete könnyebben kialakul. Lehetőség adódik a gyermek tanulásának, önállósági, önkiszolgálási szintjének, együttműködési készségének

fejlesztésére, én- tudatának kialakulására, beszédfejlődése segítésére, a finom mozgások megfelelő fejlesztésére.

Normál csoportban az étkezési, gondozási tevékenységek közötti időszakot a játék tölti ki, speciális csoportban a délelőtti folyamán – a spontán játék mellett – egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozások váltják egymást. Szabad játék során lehetőségük van a gyermekeknek, hogy a tanult funkciókat gyakorolják.

A kisgyermeknevelők figyelemmel kísérik a gyermekek tevékenységét, ha szükséges, segítik a játékot oly módon, hogy ez a gyermek saját ötletének megvalósítását tegye lehetővé.

A napirend kialakításakor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

- a gyermekek életkorát, egyéni szükségleteit,
- a gyermekek megoszlását,
- a saját kisgyermeknevelő rendszer elvét,
- a bölcsőde nyitvatartási idejét,
- az évszakok változásait,
- az otthoni-bölcsődei napirend összhangját.

Az életkornak, szükségleteknek megfelelően a napirendet változtatni kell, valamint a gyermekcsoportok fejlődésével folyamatosan.

A nyugodt, egyéni gondozás feltételeit a napirendben biztosítani kell, az egyes gondozási műveletekhez megfelelő idő hagyásával.

A speciális kisgyermeknevelői feladatok nagyon jól beépíthetőek a bölcsőde szakmai elvárásainak rendszerébe.

Eltérő fejlődésű gyermekek esetében indokolt a direkter nevelési módszerek alkalmazása, amelyek megjelennek a kisgyermeknevelő gyermekkel való tevékenységében és beszédében is. A kisgyermeknevelő beszéde a megszokottól eltérő minőségi jegyeket hordozhat. Kezdetben rövid, tömör, gesztusokkal kísért, egyszerűen szerkesztett mondatokban kell fogalmaznia az elvárásokat, hangosabb, artikuláltabb szövegformálással, szókincsét fokozatosan bővítve a gyermek értelmi fejlődésének megfelelően.

Leggyakrabban a kérést, felszólítást, tiltást használják, ritkán alkalmazható a megelőző figyelmeztetés, meggyőzés, választási lehetőség felajánlása.

A feladatok utáni dicséret, taps jutalomértékű a gyermek számára, a legnagyobb motiváció a további munkához. Esetenként szükség van a cselekvések közös kivitelezésére is.

A kisgyermeknevelőnek nehéz feladata van, hiszen az egészséges gyermekek esetében minden helyzetben lehetőséget kell biztosítani a választásra, a gyermek akaratának érvényesítésére.

Sérült gyermekek esetében gyermekenként más és más elvárásai lesznek a kisgyermeknevelőnek. Másképp fog kommunikálni, attól függően, hogy mit ért meg a gyermek, hiszen a gyermek válaszai, illetve azok hiánya irányítja őt a megfelelő kommunikációs mód kialakításában.

Az intézmény átgondolt, összehangolt munkája teremti meg az egyenletes, sietség nélküli, nyugodt munka feltételeit.

Minden gondozási egységnek külön napirendet kell összeállítania, melyet csoportokra kell lebontani.

A jó napirend kialakításának feltétele az egyes gyermekek életkorának, igényeinek figyelembe vétele.

A kisgyermeknevelő munkarendje egyénre lebontva készül, mely a gyermekek napirendjéhez igazodik, munkáját megkönnyíti, szervezetté teszi a jól áttekinthető napirend.

A kisgyermeknevelői munkarend kialakításának szempontjai:

- milyen korú és összetételű a csoport,
- a gyermekek mikor érkeznek, távoznak,
- hány gyermeket lát el a kisgyermeknevelő,
- hány gyermek van egy csoportban,
- hány kisgyermeknevelő látja el a csoport gyermekeit.

A kisgyermeknevelői munkarend végleges formában csak akkor alakul ki, amikor a csoportnak már teljes a gyermeklétszáma.

A beszoktatás alatt figyelni kell a gondozási műveletekre fordított időt, az ehhez való igazodás lehetővé teszi a jó napirend kialakítását.

A lépcsőzetes munkaidő beosztásnál célszerű a kisgyermeknevelői munkarendet úgy összeállítani, hogy az ölelkezési idő minél hosszabb legyen aktív időszakban, az alvási időre kisebb rész essen.

Létszámkiesés esetén (szabadság, betegség) a csoporton belüli hosszabb műszak vállalás segíti elő a gyermekek nyugalmát, biztonságérzetét.

A gyermekek ellátása, gondozása nagy felelősség.

A kisgyermeknevelő a rá bízott gyermekek érdekében személyes lemondásra, áldozathozatalra is képes.

A kisegítők munkarendje:

A kész napirend ismeretében állíthatjuk össze a kisegítők munkarendjét. A feladatokat pontosan össze kell hangolni, hogy munkájukban segítsék egymást, így biztosítva a gyermekek nyugodt légkörben való tevékenységét.

Feladatkörük több irányú:

- tárgyi kellékek kikészítése,
- ételek csoportba szállítása,
- textília mosása, vasalása, csoportba bekészítése,
- a hulladékok, szennyes pelenkák eltávolítása,
- ágyak előkészítése, lerakása,
- helyiségek takarítása.

A csoportok életét munkájukkal nem zavarhatják meg.

A kisgyermeknevelő- gyermek kapcsolat állandóságának megtartása érdekében a technikai dolgozó gondozási műveletet nem láthat el!

A munka összehangolása, a munkarendek kialakítása a bölcsődevezető feladata. Figyelemmel kell, hogy kísérje, hogy a napirend folyamatosan a gyermekek igényeihez igazodjon és emellett a kisgyermeknevelők számára egyenletes, nyugodt munkát tegyen lehetővé.

3.12. Családi nevelést támogató programok

- Nyitás a családok felé nagyon fontos feladatunk. Nyílt napokon biztosítjuk a szülők részére az együtt játszás lehetőségét.

Feladatunk, hogy a szülőket bevonjuk, megtanítsuk a fejlesztés lehetőségeinek kiaknázására. Bevonjuk őket a csoportos foglalkozásokba, melyen elsajátíthatják az együtt játszás, célirányos fejlesztő játék lehetőségét. Hiszen minden játék fejleszt, csak tudni kell, hogy mit játszunk gyermekeinkkel.

Bölcsődénk nyitott a családok felé: alkalmazkodunk a családok életritmusához. A gyermekek beérkezésére többféle variációs lehetőséget biztosítunk: vagy $\frac{3}{4}$ 8 óráig kell beérkezni – ezek a gyermekek igénybe veszik a reggelit is. Amennyiben a szülők munkája lehetővé teszi, akkor a gyermek 8³⁰ óra után is érkezhet, ez esetben kimarad a reggeli ellátásból.

A beérkezés legkésőbbi időpontja 9³⁰ óra, ugyanis a csoportos foglalkozások ebben az időpontban kezdődnek.

Bölcsődénk speciális tevékenysége miatt ragaszkodnunk kell a gyermekek beérkezésének pontos előrejelzéséhez, mivel a folyamatos napi tevékenységekre, foglalkozásokra való előkészületek a gyermekek fejlődésének érdekeit szolgálják.

- Minden egységben külön faliújságot helyezünk el az átadóban, melyen a családok rendszeresen olvashatják programjainkat, az aktuális hirdetéseket.
- A szülők a bölcsődébe lépéskor nyilatkoznak arról, hogy gyermekük szerepelhet-e fénykép vagy videó felvételen. Így módunkban áll kiállításokon, városi illetve egyéb rendezvényeken, szülőklub foglalkozásokon a gyermekek munkái mellett képekkel is bemutatni a bölcsőde szakmai munkáját.
- Szervezett programjaink: Mikulás, Húsvét, Farsang.

„ Családi játszódélután „- amely minden évben nagyobb tömegeket vonz. A régi bölcsődések is visszajárnak ezekre a napokra, a környékbeli családok is ellátogatnak hozzánk.

Törekszünk az ünnepek hagyományőrző formában történő megünneplésére.

- Játékkölcsönzés lehetőségét az „Együtt az ép gyermekekkel” alapítvány biztosítja.
- Krízishelyzetben lévő családoknak segítséget nyújtunk gyermekük elhelyezésében, bölcsődei felvételében a Gyermejjóléti Szolgálat és a Családsegítő Szolgálat együttműködésével.
- Az óvodával kötött Együttműködési megállapodás lehetővé teszi, hogy gyermekeink óvodai felvétele ügyében segítséget nyújtsunk a legmegfelelőbb ellátás érdekében. Különösen fontos ez a speciális ellátást igénylő gyermekek esetében.
- Kapcsolatrendszerünk széles skálája lehetőséget nyújt a többgenerációs együttélés okozta problémák, életvezetési nehézségek feltárására /családlátogatás/, a megfelelő helyen történő jelzésre, megoldás keresésére.

3.13. Intézményi kapcsolatok

Fontos feladatunk a társintézményekkel való jó kapcsolat kiépítése, ápolása. Az intézményrendszerünkhöz tartozó intézményekkel napi kapcsolatban állunk.

A Vác- és környéki Gyermejjóléti Szolgálatok, Családsegítők munkatársaival, védőnőivel eseti kapcsolatban vagyunk.

A Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel folyamatos a kapcsolattartás.

A váci óvodákkal, speciális óvodával és iskolákkal kiépített jó szakmai együttműködést fenntartjuk.

Korai fejlesztést végző, önkormányzati, alapítványi intézményekkel kölcsönösen látogatjuk egymást, tapasztalatokat cserélünk.

A Szakértői Bizottságokkal személyes, telefonos, elektronikus kapcsolatunk van.

Folyamatosan építjük a kapcsolatunkat a gyakornokokat küldő képző intézményekkel.

Az intézmény eredményesebb működéséhez nélkülözhetetlen a további kapcsolatok szélesítése.

3.14. Baleset megelőzés

- a baleset megelőzés érdekében történik a játékok, berendezési tárgyak rendszeres vizsgálata, selejtezése, az udvari játékok minőségének megóvása,
- a játszótéri eszközök biztonságossága és üzemeltetése: az ide vonatkozó rendelet – 78/2003 (XI. 27.) GKM rendelet – „a játszótéri eszközök biztonságáról” - alapján történik,
- a munkavédelmi előírások betartása valamennyi dolgozó számára kötelező, az évente megtartott tanfolyamon való részvételt aláírással igazolni kell. Ezen előírások egyaránt védik a dolgozók és a gondozottak biztonságát.

3.15. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A bölcsődében biztosítani kell a gyermekek számára, hogy koruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően részt vehessenek az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészületeiben, kiválasztásában, alakításában.

Gondozás: a gyermekek aktívan vehessenek részt a műveletekben, megfelelő időt biztosítva számukra, az önállósági törekvéseik megvalósítására.

Játék: a szabad játéktevékenységre fordított idő a legfontosabb a napirend kidolgozásánál, hiszen a világ megismerésére, befogadására szolgál.

Megfelelő, nyugodt légkört kell biztosítani, helyes nevelői magatartással (elfogadás, tolerancia, kezdeményezés, együtt játszás, pozitív megerősítés, biztató, kedves türelem). Az együtt játszás örömforrás kell, hogy legyen, mely segíti a társas kapcsolatok kialakulását, szociális képességek fejlődését.

Mondóka, ének: a zenei nevelés fontos alapja, hogy mindig a gyermekek korának megfelelő éneket, mondókákat halljanak, megfelelő zenét hallgassanak. A gyermekek életében fontos szerepe van a zenének, pozitív érzelmeket, érzelmi biztonságot nyújt számukra, segíti az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását. Játékhelyzetekben mondott mondókák, az éneklés, hatással van a csoport hangulatára.

Vers, mese: Az érzelmeken keresztül hat a személyiségre, a kisgyermeknevelőnek jó kommunikációs helyzet. Aktualitását a gyermek pillanatnyi érzelmi állapota befolyásolja, hat a beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet fejlődésére.

Alkotó tevékenység: fontos szerepe van az érzelmek feldolgozásában, önkifejezés a gyermek számára. A feltételeket biztosítani kell számukra, hogy maga az alkotás örömszerzési forrás lehessen.

Bevonhatóak bizonyos feladatokba is: a környezetük szebbé tételébe – pakolás, díszítés, virágok elrendezése, falevelek gyűjtése. Játékosan, és főleg önkéntesen

végzett feladatokkal, tevékenységekkel jobban megismerhetik környezetüket, annak szebbé tételében is közreműködhetnek.

A rajzaikat, ragasztásaikat, kézműves munkáikat megőrizzük, a szülők számára látható helyen kifüggesztjük. Fontos, hogy az alkotói tevékenység iránti érdeklődésüket felkeltsük, megtartsuk.

Mozgás

Az egészséges gyermek mozgásigénye nagy, örömmel gyakorolja, melynek lehetőségét biztosítani kell a szobában, udvaron egyaránt. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása. A változatosabb mozgás lehetőségét biztosítani kell a nagymozgásos játékokkal a szobában is. A szobában ki kell alakítani olyan játszóhelyeket is, amelyek a csecsemő vagy a mozgásukban akadályozott gyermekek számára biztosítja a szabad mozgás feltételeit (elkerített szobasarok). A praktikus mozgások gyakorlására a gondozási műveletek során van lehetőség, az önállósági törekvéseik támogatása mellett.

Tanulás

Legfontosabb mozgatórugója a belülről fakadó kíváncsiság, az érdeklődés. Színterei: a gondozás, játék, társas tevékenység, kommunikáció. Formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, ismeretszerzés, szokáskialakítás.

A gyermekek nem csak egymás tevékenységét, mozdulatait utánozzák, hanem a kisgyermeknevelőket is. Ezért fontos szerepe van a kisgyermeknevelők magatartásának, hozzáállásának, elfogadásának, türelmének, személyes példamutatásának.

A kisgyermekkor tanulás fontos eleme a beszéd. Feltételei: biztonságos, támogató, beszélő környezet, bizalomra épülő felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat.

Célunk a bölcsődés kor végére

- önállóság terén: egyedül étkezzon, kis segítséggel öltözködjön, tisztálkodjon,
- társas kapcsolat: szívesen játsszon társaival, az együttjátszás örömet nyújtson számára,
- napirend elfogadása: jól tájékozódjon környezetében, ismerje a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, ne jelentsen számára gondot az alkalmazkodás,
- érdeklődés: legyen környezete iránt nyitott, szívesen vegyen részt új tevékenységekben,
- beszéd: kapcsolatait (felnőtt, gyermek) beszéd útján gazdag szókinccsel alakítsa,
- szobatisztaság: a gyermekek többsége a 3. életév végére szobatisztává válik.

3.16. Dokumentáció

- célja a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás lehetőségének megteremtése, a dokumentáció legyen pontos, napra kész, tárgyyszerű, hiteles, árnyalt, rendszeres,
- a kisgyermeknevelők naponta vezetik a csoportnaplót, melyben gyermekenként rögzítik a nap eseményeit, a gyermek fejlődését,
- a gyermek egészségügyi törzslapon a gyermek és szüleinek adatai, orvosi vizsgálatok eredményei, védőoltások igazolása, bölcsőde orvosi, kisgyermeknevelői bejegyzések szerepelnek.

- a kisgyermeknevelő összefoglalóival itt követi írásban a gyermek fejlődését, 3 éves kor alatt 3 havonta, 3 éves kortól 6 havonta készít összefoglalót,
- az üzenő füzetet szülő és kisgyermeknevelő közösen vezetik, egymás tájékoztatására szolgál,
- a fertőzőnaplóba folyamatosan, de havonta mindenképpen rögzítik a csoportban előforduló fertőző megbetegedéseket, hó végén aláírják a bölcsőde orvosával szükség esetén a Igazgató jelentést küld az ÁNTSZ felé illetve az Intézmény fenntartójának.

Mindenkire nézve kötelező a személyiségi jogok figyelembe vétele, az ezzel kapcsolatos szabályok betartása.

3.17. Az ellátás igénybevételének módja

Az 1993. évi III. tv. (Szt.) 93.§(1):

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik.

3.18. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme

Az 1993. évi III. tv. (Szt.) 94/E§ előírásai szerint:

Az adatvédelmi, titoktartási kötelezettségnek minden dolgozó eleget tesz. A szülőket több csatornán (szóban, üzenőfüzet, faliújság) keresztül informáljuk a változásokról, aktuális eseményekről. Betekinthetnek a gyermekükről vezetett dokumentációkba, szóban és írásban tájékoztatjuk őket gyermekük fejlődéséről, esetleges problémákról, változásokról. Tanácsadást nyújtunk.

A gyermekek és szülők érdekeinek és jogainak védelme érdekében Érdekvédelmi Fórum működésének adunk helyet. A szülők sérelem, észrevétel esetén a bölcsőde vezetőjéhez, igazgatójához, illetve a területileg illetékes gyermekjogi-, illetve ellátottjogi képviselőhöz fordulhatnak. (elérhetőségük a faliújságokon kifüggesztve).

Az alkalmazottak érdekvédelmét intézményes szinten a Közalkalmazotti Tanács látja el.

3.19. Gazdálkodási gyakorlat

A Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye önálló jogi személy, a helyi önkormányzat által felügyelt önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv.

Gazdálkodási elvek, feladatok bölcsődénkben:

- az adott költségvetési keret célszerű, takarékos, gazdaságos és kreatív felhasználása,
- a szükséges karbantartási munkálatok feljegyzése, megtervezése, kivitelezésének igazolása,
- az elhasználandó anyagok, eszközök használatból való kivonása és selejtezésre előkészítése,
- a leltár pontos vezetése, változások feljegyzése,
- a pénzügyi forráskeresés lehetőségeinek folyamatosan kutatása, a már kialakított jó kapcsolatok ápolása,

- a szülők, dolgozók és családtagjaik önkéntes adományait, felajánlott munkáját szívesen elfogadjuk.

IV.TOVÁBBKÉPZÉSEK, TAPASZTALATCSERÉK TERVEZÉSE

➤ **Továbbképzés**

Akkreditált továbbképzésen való részvétel: erre az évre 3 fő továbbképzését tervezzük, de amennyiben lesz lehetőségünk EU által támogatott ingyenes továbbképzésre, több dolgozót is küldenénk.

➤ **Tapasztalatcsere**

Konferencián, tapasztalatcserén való részvétel:

- Cházár A. Spec. Óvodába,
- Korai Fejlesztő Központba,
- Tunyogi Játzóházba Bp.-re tervezünk látogatást
- Részt kívánunk venni a váci Gyermekjóléti konferencián, és egyéb fejlesztőszakemberek részére szervezett konferenciákon
- A váci Bodza Műhellyel tervezünk közös programokat
- Szakmai megbeszéléseket, team-megbeszéléseket minden héten, szerdán, illetve csütörtökön tartunk bölcsődénkben saját szakembereink és a PMPSZ nálunk dolgozó szakemberei részvételével.

Szükség esetén szakmai konzultációkat tartunk külső szakemberekkel, gyermek neurológussal, a bölcsőde gyermekorvosával, egyéb segítőkkel.

➤ **Gyakornokok fogadása**

Gyakorlatvezetés, szakmai képzés különböző képző intézményekből érkező hallgatók részére diplomás tereptanár vezetésével.

4.1. Szakmai előírások- Módszertani levelek

- „ A bölcsődék működési engedélyének szakmai követelményei”
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermekjóléti és Gyermekvédelmi Főosztály Bp. 2011.
- „Fogyatékos gyermekek gondozása nevelése a bölcsődében”
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél NCSSZI Bp. 1994.
- „Játék a bölcsődében”/ Bp. 1997./
- „Folyamatos napirend a bölcsődében” /BOMI Bp./
- „ Irányelv az anyával történő fokozatos bölcsődei beszoktatáshoz”
- „Bölcsőde – család kapcsolata” / Stróbl Mária/
- „Óvoda – Bölcsőde kapcsolata”
- Útmutató - a fejlődési tábla vezetéséhez.
- „A Közegészségügyi – Járványügyi Szakmai Kollégium Módszertani levele a bölcsődékben és oktatási intézetekben alkalmazható vegetáriánusi és hasonló jellegű étrendekről.”
- „Orvosi munka a bölcsődében és a csecsemőotthonokban”

/ Dr Kardos Andor/

- „Ének-zenei nevelés a bölcsődében” /Forrai Katalin/
- „Ének az óvodában” / Forrai Katalin/
- „A bölcsőde kertje, az épület külső kapcsolatai” /BOMI/
- „A szakmai munka ellenőrzésének szempontjai”
- Felszerelési jegyzék VI. Bölcsődék /EüM.Bp.1944/
- Bölcsődei szakmai és szervezési útmutató /BOMI Bp.1993/
- Bölcsődei Szakmai Kollégium I. sz. módszertani levele az AIDS-ről
- A bölcsőde kertje, az épület külső vakolatai. Kialakítási útmutató /BOMI Bp. 1986